

ADRESARE

către Prim-ministrul Republicii Moldova, Pavel Filip

24 mai 2017

Stimate domnule Prim-ministru,

Atunci când cei care ar trebui să aplice legea o încalcă, statul eșuează în fața propriilor cetățeni.

Ne exprimăm profunda îngrijorare privind atitudinea pe care o au guvernării față de manifestațiile societății civile împotriva schimbării sistemului electoral, organizate în fața Parlamentului în perioada 5-14 mai 2017. Considerăm că atitudinea și acțiunile instituțiilor statului față de aceste manifestații reprezintă o încălcare a dreptului la libera întrunire a cetățenilor din Republica Moldova.

În ultimele două luni, mai multe organizații neguvernamentale au folosit multiple metode de atenționare a autorităților privind inoportunitatea schimbării sistemului electoral din cel proporțional în unul uninominal sau mixt. Acestea au încercat să convingă legislativul, cu argumente concludente, să renunțe la această inițiativă care vine în detrimentul democrației și a pluralismului. Niciuna dintre preocupările expuse nu a fost abordată constructiv. Mai mult decât atât, cei care și-au exprimat opiniile, inclusiv experți notorii în domeniu, au fost supuși atacurilor mediatice nejustificate din partea mass-mediei controlate politic, analiștilor, bloggeriilor și trolilor online afiliați puterii.

La 5 mai, când Parlamentul a adoptat în prima lectură două proiecte de lege de modificare a sistemului electoral, ocolind procedurile legale, am constatat desconsiderarea opiniei organizațiilor societății civile cu expertiză în acest domeniu și am demarat manifestații pașnice în fața Parlamentului. În loc să abordeze motivele ce stau la baza acestor proteste, cei de la putere au intensificat atacurile, denigrările și derâderile asupra organizațiilor societății civile care au ales să-și exprime nemulțumirea față de acțiunile guvernării.

În data de 14 mai a fost planificată o manifestare mai amplă. Aceasta a fost o următoarea acțiune din campania noastră de advocacy împotriva a ceea ce credem cu tărie că este o decizie nefavorabilă pentru țara noastră.

[Răspunsul guvernării](#) a fost, în mod clar, nejustificat și disproporționat acestui efort, iar, pe alocuri, ilegal. În particular, au avut loc acțiuni de împiedicare a cetățenilor să vină la protest. Circulația trenurilor locale a fost oprită pentru prima dată în istorie, pentru întreaga zi, sub pretextul condițiilor meteo nefavorabile (o măsură de precauție care nu a fost luată câteva săptămâni mai devreme, la data de 21 aprilie 2017, atunci când condițiile meteorologice au fost într-adevăr dezastruoase).

Mai mult, există dovezi concludente de intimidare a potențialilor participanți la protest. Potrivit protestatarilor intimidările au avut loc prin intermediul poliției. Intimidarea liderilor locali înainte de protest, "filtrele rutiere" în ziua protestului, și presiuni continue asupra celor care au participat la protest sunt câteva dintre modalitățile prin care a fost sabotată întrunirea pașnică.

Libertatea întrunirilor pașnice este un drept fundamental într-o democrație. Atunci când punctele de vedere și opiniile cetățenilor sunt ignorate, iar autoritățile nu sunt deschise la un dialog sincer, populația are dreptul de a se întruni și de a-și manifesta dezacordul față de acțiunile sau inacțiunile statului. Datoria acestuia este, nu doar, de a se abține de la ingerința în dreptul la libera întrunire, dar și de a-l proteja. Atunci când instituțiile de stat, plătite din banii publici, încalcă realizarea acestui drept de către propriii cetățeni, este atacată însăși esența democrației.

Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne, în special, au beneficiat de ajutoare generoase din partea partenerilor externi și s-au angajat în procese importante de reforme structurale. Reforma justiției și reformarea poliției au constituit angajamente asumate ale statului față de cetățenii proprii și comunitatea internațională, în Dialogul UE-Republica Moldova privind liberalizarea regimului de vize. În mod prioritar, aceste reforme au ținut consolidarea garanțiilor împotriva abuzurilor asupra drepturilor omului și scoaterea organelor de drept din sfera politicului pentru a servi, în primul rând, cetățenii și drepturile fundamentale ale acestora. Au fost modificate legi, au fost restructurate instituții,

a fost acordată asistență tehnică valoroasă și au fost achiziționate tehnică și echipamente, eforturi care urmau să creeze un organ de poliție receptiv la nevoile cetățeanului.

În ciuda eforturilor depuse pentru îmbunătățirea activității poliției, metodele acesteia rămân vechi, influențate de agenda politică a celor de la putere. Cei care au încălcat la 14 mai 2017, dreptul la libera circulație și libertatea întrunirilor purtau uniforme noi și conduceau mașini recent achiziționate - multe dintre ele [cumpărate din banii donatorilor](#). Asemenea practici, precum și politizarea organelor de drept, riscă să compromită eforturile donatorilor pentru crearea unui organ de poliție modern, profesional și apolitic. Suntem convinși că partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova nu intenționează să finanțeze edificarea unui stat polițienesc.

În acest context, solicităm Guvernului:

- să ia atitudine, în mod public, față de acțiunile/inacțiunile instituțiilor subordonate de împiedicare a cetățenilor să vină la proteste pașnice;
- să investigheze toate acțiunile/inacțiunile organelor statului care au afectat în mod nejustificat dreptul cetățenilor la libertatea întrunirilor în perioada 5-14 mai (acțiuni precum sunt, intimidarea și avertizarea protestatarilor, sistarea nejustificată a circulației transportului public, controale, verificări și "filtre rutiere" sporite în ziua de protest ș.a.);
- să întreprindă măsuri ca astfel de incidente să nu se mai repete pe viitor.

Cu respect,

Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Asociația pentru Politică externă din Moldova (APE)

Asociația Presei Independente (API)

Asociația Telejurnaliștilor Independenți

Centrul de Informații "GenderDoc-M"

Centrul de Politici și Reforme (CPR-Moldova)

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)

Institutul de Politici Publice (IPP)

Pilgrim-Demo

Transparency International – Moldova (TI-Moldova)